

Viták és feladatok

A *Könyvtáros* hasábjain hosszabb idő óta rendszeresen követték egymást a közművelődési könyvtárak fejlesztésének bizonyos időszakos, vagy távlati tennivalóival foglalkozó cikkek. A sorozatban megjelenő írások néha vitáznak egymással, feleletként íródtak korábban kifejtett nézetekre, tovább bonyolították az eszmecsere fonálát, néha azonban csupán a tartalmi kapcsolódás fűzte össze az egymástól függetlenül keletkezett cikkeket. Az egymás utáni megjelenés következtében azonban még ezek az írások is egy eszmecsere névé váltak részeivé, így fogadták őket az olvasók. A vita egyik írása végül is egy csokorba vonta őket, de nemcsak azokat, hanem még olyan tanulmányokat is, amelyek nem lapunk hasábjain jelentek meg.

Ez indokolja, hogy a szerkesztőség is úgy foglalkozzék számvetésében ezekkel az írásokkal, mint *egy vita* részeivel.

Előljáróban azonban feleljünk arra a kérdésre: mi teszi indokolttá, hogy a közművelődési könyvtárak jövőjéről vitatkozzunk?

Eredményeinkre büszkék vagyunk, elsősorban arra, hogy megszerveztük az ország minden települését átfogó könyvtárhálózatot, s ez milliókhoz juttatta el a könyvet. De most arról van szó, hogy a jövőben milyen, *még nagyobb lépésekkel vigyük előre a könyvtárügyet.*

1966-ban jelent meg a *Magyar Szocialista Munkáspárt Elméleti Munkaközösségének* állásfoglalása: *Az irodalom és a művészetek hivatása társadalmunkban.* Ebből az állásfoglalásból sajátos könyvtári feladatok is adódtak, amelyeket Kiss Jenő fogalmazott meg „A könyvtári munka rangemelésé” című cikkében. Kiss Jenő írását tekinthetjük vitánk elindulásának. A társadalmi igények új szintjén nem lehet a régi módon könyvtári munkát végezni — állapította meg Kiss Jenő —, ezért emelünk kell az önmagunkkal szemben támasztott követelményeket.

Ez önmagában is elég nyomós érv ahhoz, hogy következő lépéseinket ne eddig bejárt pályákon, hanem bizonyos pályamódosítással tegyük meg. Más körülmények is késztetnek erre bennünket. 1968-ban a *gazdasági irányítás új rendszere* lépett életbe hazánkban. Közben fel kell készülnünk új ötéves tervünk célkitűzéseinek megfogalmazására. Szocialista építésünk új szakaszát jelentik ezek a gazdasági változások, amelyeket minden bizonnyal társadalmi változások is követnek. Mindennek számbavételére úgy készül a művelődéspolitikai irányítás, hogy ez év tavaszára *országos népművelési konferenciát* hívott össze, amelyen a népművelés legjobb szakembereinek bevonásával kívánja megvitatni a művelődés mechanizmusának szükséges módosításait.

A fenti körülmények jelzik, de a közművelődési könyvtárak belső fejlődése is világossá tette, hogy *könyvtáraink fejlődésének sajátos szakasza zárult le.* N. Rácz Aranka, Bereczky László és Kiss Jenő egyaránt megállapította ezt.

Számvetésünkben megkülönböztetett figyelemmel foglalkozunk Csúry Istvánnak lapunk 1968 novemberi számában megjelent, „*Könyvtári fejlődésünk néhány ellentmondása és a »public library« vita*” c. cikkével. Egyrészt azért, mert összefoglalásként hatott, másrészt, mert megállapításai nem a szerkesztőség álláspontját tükrözték, és állításaival kapcsolatban igen sok észrevétel érkezett a szerkesztőségbe.

Mint hogy a művelődés munkásai — közöttük a könyvtárosok is — a tavaszi népművelési konferenciára készülnek, abban nyilvánvalóan meg kell állapodnunk, hogy ott a közművelődési könyvtárosok milyen nézetet képviseljenek majd, hogy nagyjából egységes, korszerű állásponttal lépjenek fel.

„Fejből válaszolunk”

A szerkesztőség a mondottak mellett *azért kívánt szót kérni, mert* a vita tartalmi kérdései mellett egy módszerbeli kérdést is tartalmaz, ami alapjában érinti a lapot, annak profilját. Ez pedig a „fejből válaszolás” és a könyvtári publicisztika kérdése.

Amit Csúry István a fejből történő válasz tekintetében mond, annyira nyilvánvaló, hogy kár volna vele perbe szállni. Társadalmi szükségletek elemzése, valamely irtézményrendszer céljainak, működési formájának elvi, elméleti megalapozása, a gyakorlattal történő egybevetése a továbbfejlesztés nélkülözhetetlen eleme. Így

van ez a könyvtárüggyel is. Távlati tervek kidolgozása, a városfejlődés további terveinek ismerete, a községek lakóinak városba áramlása, a művelődésügy egyéb területeinek, a tömegközlelési eszközöknek a könyvtári igénybevételre várható hatása mind-mind olyan tényezők, amelyeket fel kell mérni, figyelembe kell venni, különben valóban „fejből” adunk választ lényeges kérdésekre.

A *Bereczky László—Papp István—Kiss Jenő* szerzői hármas és *Szekeres Pál* sürgette a szocialista könyvtárelmélet kialakítását. (L. Szekeres Pál cikkét A könyvtáros 1962. 1. számában.) Teljesen jogos a kritika, hogy az azóta kiterjedésedett könyvtári szakirodalmunkban az általános tudományos könyvtárak és a közművelődési könyvtárak viszonyának elvi kérdéseit nem tárgyalta a-magyar könyvtári szakirodalom olyan mértékben, mint ahogy kellett volna. Valóban le kell vonni a tanulságot s pótolni kell könyvtárelméletünk e téren mutatkozó hiányosságait.

A szerkesztő viszont joggal kérdezheti: *mire vállalkozhat a könyvtári publicisztika?* Jogos lehet a kérdés, hogy publicisztikai jellegű cikkek sorát miért tette Csűry Engels mérlegére? Különösen azért, mert maga is beismeri, hogy „annyi elméleti tudás, amennyi magasabb tevékenységi szint megtervezéséhez szükséges, kezünk ügyében van”.

Az elméletalkotó tevékenységnek pusztán végső fázisa a szintézis.

A tapasztalat csak kiindulópont lehet valamely hipotézis megalkotásához, amelyet a fejlődés, a mérés, a vizsgálat és az elemzés igazol vagy cáfol. Ez az elméleti fejlődés menete, ettől semmiféle közösségben el nem szakítható az alkotó társadalom. *A menet közbeni kontrolljaként funkcionáló publicisztika*, amelynek megnyilvánulásai (az egyes cikkek) lehetnek pusztán empirikusak, hipotétikusak, elméleti eredményeket ismertető, de egy adott társadalmon belül mégis biztosítékai annak, hogy az elmélet ne szakadjon el az élettől, a valóságtól. Minden valamire való elméleti harcot igen természetesen publicisztikai harc is kísér, nélkülük amaz az élettől eltávolodik, doktrinákká szürkül. Erdemes volna tüzetesebben megnézni, hogy a *Csűry István* által idézett cikkírók mit állapítanak meg cikkeikben. Erre azonban elég egy-két példa is.

Kiss Jenő említett cikkének alapmondanivalója, hogy a könyvtár csak úgy felel meg növekvő feladatainak, ha ösztönös (tehát intuitív, empirikus) megállapítások helyett a modern szociológiai módszerekkel folytat vizsgálatot, hogy olvasószolgálatát magasabb igénnyel végezhesse. Ez a rangemelés alapfeltétele.

Bényei József egy csomó igen hasznos tapasztalatot hoz kissé leegyszerűsítve. Tapasztalatai alapján azt állapítja meg, hogy bármilyen mértékben is végzünk olvasásszociológiai vizsgálatokat, a könyvtáros könyvvajánló tevékenysége elsősorban a *könyvtárosok izlésszintjétől* függ. A rangemelés feltétele a könyvtárosok képzésének magasabb szintre emelése. Ez a cikk is igényt fejez ki.

Imre Lajos — egy mondatban — azt fejt ki, hogy az értéktelen szépirodalom „nem lépcső”, a könyvtár szórakoztató funkcióját alá kell rendelni a nevelő feladatoknak. Újra csak követelés.

Kellner Béla nagy hatású cikke (sajnos, csak könyvtárosok olvasták) hangot ad annak az aggodalmának, hogy a gazdasági mechanizmus bizonyos következményei — amennyiben nem parirozzák ki a megfelelő központi intézkedések — a közművelődési könyvtárak fejlődését esetlegessé, a pillanatnyi pénzügyi helyzettől függővé tehetik.

Amit *Csűry István* követel, készséggel aláírhatjuk. Legfeljebb azt mondhatjuk, ne a publicisztikától kérje számon a nívós könyvtárelméletet, illetve ne azoktól, akik a könyvtári szaksajtó útján is sürgetik könyvtári fejlődésünket és keresik a fejlődés útját.

És itt még egy megjegyzést kell tennünk. A könyvtárakkal szemben támasztott társadalmi igények ugyanis az egész világon alig vannak feltárva. Másutt sincsenek ezzel sokkal előbbre, ott sem értek el olyan eredményeket ezen a téren, amilyeneket *Csűry István* követel.

„A valóság kérdez, mi fejből válaszolunk.” A szerző nem ismeri el eléggé a tapasztalatok-ismeretek átvételének létjogosultságát. Túlzás, hogy a rohamosan integrálódó világban valami sajátosan mást kíván a magyar valóság a kulturális-tudományos intézmények tekintetében, mint a szovjet vagy az amerikai, netán a cseh-szlovák vagy a bolgár. Sajátos valóságunk jobb ismerete bizony nem ártana, s jó, hogy a könyvtárszociológia — úgy tűnik — mégiscsak *megteszi az első nehéz lépéseket*.

A valóság nem egyszerűen kérdezt, mert az elmaradott valóság nem kérdezi a forradalmi korszakokban, hanem türelmetlenül, sürgetően követel; s szorítása máig sem enyhült. A rövid néhány esztendő alatt százezres nagyságrendűvé nőtt megyei könyvtárak további útja alapján megszabja egy-egy vidékünk művelődési-

tudományos lehetőségeit. Szegénységre ítélve, folyóiratok és a nagy nyelvterületekről is válogató reference könyvtári bázis nélkül óriási kölcsönkönyvtárakká merevülnek, ahelyett, hogy felismernék a szükségleteket. „Úgy, amint közvetlenül, kézzelfoghatóan jelentkeznek, valósággal bezörgetnek a könyvtár kapuján.”

Szocioökonómiai valóságunk, ahogy az kirajzolódik az állami távlati terveket megalapozó közgazdasági-futurológiai tanulmányokból, a vidéki városok — köztük a történelmi művelődési központok — értelmetlen könyvtári fejlesztését írja elő számunkra. S nincs is más mód, hogy az értelmiségi szint eléréseért folyó iskolázódás és önképzés tömegméretűvé válhasson, enélkül pedig a termelés gyors iramú fejlesztése hosszabb távon nem képzelhető el.

A „public library”

Amiről most vitatkoznunk kell, nem más, mint *közművelődési könyvtárunk* modellje. Vitatkoznunk kell, mert Csúry István cikke erre valóságos kihívást tartalmaz:

„Csupán annak indokait szeretnénk előadni, miért nem tekinthető a public library típusú könyvtárak létesítése, vagy általánossá tétele fejlődésünk archimedesi pontjának.”

„Amikor ... *Sallai István* a kirajzolódó trend vonalak összegezését a public library címkével látja el, a kétségtelenül frappáns megjelölés kedvéért a konstrukció tév-interpretálásának kockázatát vállalja.” Indokolja is: „A public library típusát, a korszerű működési formák széles körű alkalmazása tekintetében leginkább megközelítő könyvtárak tevékenységének egy csoportját úgy értékeljük, *mint amely nem elégíti ki objektív szükségletet*, s mint amely nem hozza meg a befektetett munkával arányos gyümölcsöt.”

Kezdjük a „címke” dolgan.

Európa polgári országaiban mindenütt, ahol a népkönyvtári hagyományok éltek és élnek, a közművelődési könyvtárak modern rendszerére való áttérés — kezdve az NSZK-n, folytatva Olaszországot, Ausztrián stb. — a *népkönyvtár* és a *public library* szembeállításával zajlik. Nálunk is így folyt már Szabó Ervin idejében is, szembeállítva felfogását Gulyás Páléval, aki a német gyökéren sarjadt népkönyvtárat kívánta elterjeszteni. A kérdésnek a századeleji szinten való újraélesztése szocialista ország viszonyai között nyilván anakronizmus volna, ha nem tapasztalnánk helyenként megelégedést az elszigetelt, apró könyvtárakkal.

Mindenütt, ahol a viták a cégér körül folytak és folynak, a jellemző az, hogy a „public library”-t nem egyszerűen egy könyvtártípusnak fogják fel, hanem egy meghatározott könyvtári felfogást fejeznek ki vele.

Mi ez a felfogás? Erősen leegyszerűsítve: az angolszász országokban már a század elején természetessé vált, hogy a néptömegek korszerű kiszolgálására általános gyűjtőkörű, nagy könyvtárakra van szükség, amelyek a legkülönbözőbb igények kielégítését vállalják magukra. A kontinensen (mindenekelőtt Németországban) ezzel szemben a múltban az a felfogás alakult ki, hogy a könyvtári ellátás *területi megszervezése* nem intézhető azonos intézményrendszeren belül, hanem a magasabb fokú igények kielégítésére a városok *tudományos könyvtárakat* hozzanak létre. Németországban ennek nyomán létrejött a „*Wissenschaftliche Stadtbibliotheken*” és vele párhuzamosan a tömegigények kielégítésére városon a *Stadtbücherei*, falun a *Volksbücherei*. Ezeknek az volt a közös jellemzőjük, hogy nagyságban nagy eltérést mutattak, figyelembe vették a kiszolgált néprétegek eltérő igényeit, de abban megegyeztek, hogy kölcsönkönyvtári jellegű, népszerű irodalmat gyűjtő, nevelési célú intézményként működtek.

Sallai István elgondolását a public library szóval „címkezi”. Szerinte az egyes területeknek, amint az áruellátás, ugyanúgy a könyvtári ellátás szempontjából is természetesen kialakul a vonzóköre. A vonzókör központjában álló könyvtár a tudományos tájékozódás szintjéig integráló feladatot lát el, funkcionálisan központi könyvtár, *Csúry István* régebbi megfogalmazásában „általános tudományos könyvtár referenz szintig”, s minden kisebb könyvtár, amely ennek a könyvtárnak funkcióit nem tudja vállalni, szükségképpen *részének* tekinthető. A hálózat tehát az „ellátás egysége”. Az egység azonban abban az értelemben is egység marad, hogy maga a központi könyvtár sem rekeszt ki magából egyetlen olyan feladatkört sem, amely akár a tömegszórakoztató irodalom, „akár az előadós, a klubszerű és az egyéb-fajta élőszóval végzett ún. kultúrunka”. (*Extension work*, ahogy az angolszászok fogalmazzák.)

Úgy látszik, mintha Csúry István felfogása ezzel az elképzeléssel szemben állna. Látszólagos „arisztokratizmusa” mögött igen erős reális érzék húzódik meg. Az egész világ szakirodalmi egyértelműen bizonyítja, hogy a társadalom soha olyan méretekben nem igényelte az általános tudományos könyvtárat, mint ma. De saját gyakorlata arra inti, hogy nem elég az igényeket kifejezni, hanem le kell mérni, hogy megvalósításuk milyen mértékben vihető keresztül a mi viszonyaink között. Ez az aggodalom csengett ki szavaiból, mint ahogy a megyei könyvtárigazgatók 1964 áprilisi konferenciáján tartott előadásából is: „Ahhoz, hogy valamely könyvtár alkalmassá váljék tudományos szintű igények rendszeres szolgálatára, egész művoltában kell lényegesen átalakulnia és gazdagodnia minden más lényeges vonatkozásban is: a személyzet képzettsége és szemlélete, az állomány rendszerezésének, katalógusbeli és bibliográfiai feltárási módja és minősége, technikai apparátusa, a kutatói szükségletekhez igazodó olvasási feltételek stb. Mindez nem lehetetlen feladat, de feltételezi a perspektivikus tervezést, a megvalósítás fokozatosságát és megkívánja a valóban tudományos igénnyel fejlesztendő egy-két megyei könyvtár fejlődését s hathatós eszközöknek, a személyi kapacitásnak ezekre a helyekre való koncentrációját.”

A megyei könyvtárakról összefoglalóan ezt mondja: „a megyei könyvtárakat a megyeszékhely továbbra is fenntartandó és lényegesen fejlesztendő közművelődési könyvtárának, a kerületi és a fiókkönyvtárak leendő központjának és egy idő múlva kettős hatáskörű és felügyeletű megyei és városi intézménynek tekintjük, amelyek közül *egyesek* belátható perspektívában általános tudományos könyvtárakká fejleszthetők, koordináltak a helybeli szakegyetemi könyvtárakkal, ismét mások pedig a helybeli tudományegyetemi könyvtárakkal úgy osztoznak meg a feladatokon, hogy *távlatilag* is a *közművelődési* funkció ellátása marad osztályrészük”.

A két elgondolás közötti különbség egyszerűre fogva: Csúry szerint néhány nagy megyei könyvtárunk tudományos könyvtárrá fejlődik, ezek feladatai azonban nehezen egyeztethetők össze a „népművelési” feladatokkal. Szerinte a „mindent vállaló” public library egy kissé olyan intézmény, amelyet már elértünk. (Ezzel a megállapításával önkéntelenül is a közművelődési könyvtárosok legjobbainak ellenérzését váltja ki, különösen azért, mert éppen a legnívósabbban működő könyvtárak rendezvényei igen sikeresek, irodalmi eseményszámba mennek és nagyon látogatottak.) A felfogás különbsége abban áll, hogy Csúry István a korszerű követelményt csak a tudományos könyvtárban látja, amelybe néhány nagy közművelődési könyvtár kivételesen átnőhet. Míg Sallai István azt hangoztatja, hogy nincs „sajátos eredeti” és „tudományos” feladat, hanem ha minden országban, akkor Magyarországon is megérdemel egy-egy nagyobb város, amelynek vonzáskörébe 2—300 000 lakos esik, egy olyan központi könyvtárat, amely, ha akarom Einheitsbibliothek vagy public library, mindenesetre *városi központi* könyvtár. Ennél *természetes* kell hogy legyen a nagy gyűjtemény, a szolgáltatások teljessége az alacsonyabb fokú igények kielégítése nélkül. (A szocialista példát éppen a Szovjetunió szolgáltatja területi könyvtáraival.)

Minden intézménynek, melynek szolgáltató, nevelő, tájékoztató stb. funkciója van, propagálnia kell magát. A Csúry István által oly könnyedén elítélt ún. rendezvények a közművelődési könyvtárakban igényt teremtő tudományos és művészeti propaganda célt szolgálnak: orientálják az ízlést, érdeklődést ébresztenek és befolyásolnak, közvéleményt alakítanak — többek között a könyvtárról is. A könyvtár alapfeladatára, az olvasásra vannak hatással. A tevékenység e sajátos csoportját bizonyára lehetne jobban is végezni, de lemondani róla semmi esetre sem szabad. A tudomány propagandája a nevükben is tudományos könyvtáraknak, mint tudjuk, ugyancsak feladatuk.

A különbség látszatra pusztán gyakorlati vagy fokozatbeli. Népművelési politikánk szempontjából azonban igen nagy a jelentősége. Népművelési rendszerünk új koncepciójának kialakítása folyik. A hagyományos népművelés szerint vannak *népművelési* intézmények, ezekhez a régi *szervezeti* felépítés szerint a művelődési ház és a könyvtár tartozik. Az előre törő új felfogás szerint — és ezt vallja Csúry István is cikkében — a népművelés, tehát a tömegművelés *minden kulturális intézmény egy aspektusa*, így a könyvtáré is a maga egész együttes rendszerében, tehát nemcsak a közművelődési könyvtáraké.

A „sajátos” intézményrendszer felfogás nemcsak hogy elavult, túlhaladott, hanem megmaradása esetén azzal a jövátéhetetlen konzekvenciával járna, hogy a könyvtárügyet kétfelé osztanák.

Az a könyvtártípus, amit a mai nagy területi könyvtáraknak kell kifejezniök, nem más, mint a nevelés, tájékoztatás, szórakoztatás elválaszthatatlan egysége. Ezért nem lehet a közművelődési könyvtárügy „fejét” levágni és azt áosztani a tudományos könyvtárakhoz és „alsóbb testrészeit” meghagyni a tömegeknek.

Milyen könyvtárt ismer a hazai társadalom?

„A társadalom nem tud és makacsul nem is akar tudni a könyvtárakról” — írja Csúry István. Ha nem akarunk igaztalanok lenni, ezt a megállapítást így nem lehet elfogadni. Igaz, hogy még nincs elég mélyen a társadalom tudatában a könyvtárügy, még nem mindenütt kapta meg az őt megillető rangot. De Csúry István is tapasztalhatja, hogy mennyit áldoz például Debrecen város a közművelődési könyvtárak fejlesztésére. Mi magunk is rendszeresen olvasóink elé tárjuk a könyvtárpépítés lelkesítő példáit, eredményeit, amelyek mögött sok esetben lényegesen több a helyi társadalmi áldozatkészség, mint amit az állam tud nyújtani a központi erőforrásokból. A *szép asszonyt etetni és ruházni is kell* — mondták Marcaliban a vb tagjai természetes követelményként, amikor az új, nagyon szép járási könyvtár gondozásáról, továbbfejlesztéséről volt szó.

A valóságban tehát sokkal bonyolultabb a könyvtárak társadalmi megítélése, mint ahogy azt egy mondatban ki lehetne fejezni.

Olvasóinkat emlékeztetni kívánjuk az „Alföld” c. folyóirat népművelési vitájára. A vita lezárásához annak idején összefoglalót készített a folyóirat szerkesztősége. Ebben az összefoglalóban szó esett a könyvtárakról is, s több vonatkozásban elmarasztalták őket. Ez az összefoglaló a közművelődési könyvtárról szólva a régi típusú népkönyvtárat, kölcsönkönyvtárat marasztalta el. A vita irányítói nem vették észre, hogy az utolsó évtizedben kialakult már hazánkban egy másfajta, korszerű közművelődési könyvtár is, amelynek képviselői az ország minden vidékén megtalálhatók. Sajnos, nem általános ez a típus, így érthető, hogy a lakosság tudatában a régi könyvtár-kép él, és még sok népművelési munkás tudatában is az elavult modell hat. A debreceni vitazáráson senki sem akadt, aki elmondta volna, hogy a haladó könyvtáros közvélemény szemléletileg már túllépett a vitatott közművelődési könyvtáron, és gyakorlatában másfajta könyvtári élet bontakozik ki. Olyan közművelődési könyvtár, amely állja a versenyt a korszerű technikával működő tömegközlelési eszközökkel, amely egyenrangúan helyezkedik el ezek rendszerében, s amely felkészül azokra a feladatokra is, amelyeket a „gyorsuló idő” ad fel a művelődésnek.

Persze a társadalom könyvtári szemlélete csak akkor változik meg, ha általánossá lesz ez a korszerű közművelődési könyvtár, s a lakosság vagy legalábbis a lakoságnak közvéleményformáló rétege maga tapasztalja, hogy mit tud nyújtani a modern könyvtár — például a lakosság körében élő tájékoztatási igény kielégítésében.

A követendő út elméleti tisztázása a változó könyvtári gyakorlattal párosulva elősegíti előbb a könyvtárosok, majd hosszú és türelmes munka után a társadalom könyvtárszemléletének változását, fejlődését, korszerűsödését is. Ne legyünk tehát se türelmetlenek, se közönyösek! Dolgozzunk céltudatosan! Igazat kell adnunk Kiss Jenőnek abban, hogy a könyvtári feladatok helyes újrafogalmazása csak néhány év múlva lesz elvégezhető, mert akkorra lesznek világosak az új gazdasági mechanizmus reformjának társadalmi követelményei illetve következményei.

Ebben a lapunkban folyt vitában senki sem követelte valami új könyvtári rendszer szervezését. Mindenki a meglévő intézményrendszer továbbfejlesztését kívánja. Megerősít bennünket eljárásunk helyességében a *Népszabadság* 1968. december 24-i, karácsonyi számának „Egyértelmű politika” című szerkesztőségi cikke is, amely reánk vonatkoztathatóan az alábbiakat írja: „Ahhoz, hogy valóban eljussunk egy jobban, egyszerűbben és demokratikusabban működő igazgatási rendszerhez, sorra és rendre meg kell vizsgálni — ahogy ma is tesszük — intézményeink szerepét és működését. A gazdasági reform, amely jelentős változásokat hoz a gazdasági élet működésében, megfelelő eljárásokat és módosításokat követel a társadalmi kapcsolatok rendszerében.”

Számunkra ugyanez a feladat. Bízunk benne, hogy a vita is segít, hogy a társadalom igényeinek megfelelőbb korszerű könyvtártípus alakuljon ki.

Az idén megrendezésre kerülő országos népművelési konferencián minden esetre kívánatos lenne eredményeinkről és terveinkről tájékoztatni a művelődési irányítók és munkások széles körét. Azután pedig tovább kell formálnunk és érlelnünk elképzeléseinket.

A Művelődésügyi Minisztérium 1970-ben — megfelelő előkészítés után — összehívja a *II. országos könyvtáros konferenciát*. Ez után lenne esedékes a könyvtárügy fejlődését szabályozó új minisztertanácsi határozat kiadása.

Lesz tehát még fóruma terveink kollektív tisztázásának. A szerkesztőség úgy véli, hogy a különböző vélemények közlésével hozzájárult az elképzelések tisztázásához, s így elősegíti a további tervezést.